

Regeringen

HANDLINGSPLAN
MOD
PARTNERVOLD OG
PARTNERDRAB
2023-2026

Juni 2023

Juni 2023

ISBN 978-87-94449-02-1

Design og medieproduktion: Kailow A/S,
CSR-, miljø- og arbejdsmiljøcertificeret.

Fotos:
Shutterstock.

Publikationen kan hentes på
www.lige.dk

INDHOLD

Forord	5
Indledning	7
Vold er et samfundsansvar	
- koordinering og tidlig opsporing	11
Der skal handles	
- tidlig og effektiv indsats	14
Voldscirklen skal brydes	
- større fokus på voldsudøveren	18

Forord

Partnerdrab udgør omkring hvert fjerde drab i Danmark. Det er primært kvinder, der dræbes af deres partner eller ekspartner. Hver måned dræbes en kvinde, og over halvdelen af alle drab på kvinder er partnerdrab. Det er ikke drab, der sker impulsivt eller i affekt. Det er typisk planlagte drab, hvor vold, stalking og trusler ofte går forud. Det er drab, der kan forebygges, hvis vi sætter ind over for partnervold.

Partnervold er et ligestillingsproblem. Og det er et samfundsproblem. Hvert år er 82.000 kvinder og 43.000 mænd udsat for fysisk, psykisk, seksuel og/eller økonomisk vold fra en partner eller ekspartner. Mange af de voldsudsatte kvinder og mænd har børn, som overværer volden. Børn som tager skade. Børn som er i risiko for at tage volden med sig ind i voksenlivet.

Vi har ikke taget partnervold og partnerdrab seriøst nok og ikke sat effektivt nok ind. Partnervold er et samfundsansvar.

Som samfund skal vi blive langt bedre til at forstå og genkende volden. Vi skal hjælpe de voldsudsatte, deres børn og voldsudøvere, og vi skal hjælpe langt tidligere. Det skylder vi de kvinder, der hvert år udsættes for vold, fordi de er kvinder. Det skylder vi de mænd, der udsættes for partnervold, men som har svært ved at erkende volden og få hjælp. Og det skylder vi de mange børn, der vokser op med vold i familien.

Det stiller store krav til myndighederne, til familier, naboer og venner. Det stiller krav til os alle sammen.

Vi skal være bedre til at reagere, forebygge og hjælpe med de rigtige tilbud. Vi skal stoppe volden, inden den gives videre til næste generation. Og inden den i yderste konsekvens ender i partnerdrab.

Med denne handlingsplan sætter vi fokus på volden, på tidlig opsporing, hjælp til ofrene, deres børn og udøvere, mere viden og bedre koordination.

I Danmark skal ingen være i tvivl om, at vold mod sine nærmeste er uacceptabelt. Det har vi som samfund et fælles ansvar for at stå fast på.

Handlingsplanen er blevet til i dialog med civilsamfundet og aktører på området og bygger på et udspil, som den tidligere ligestillingsminister lancerede i juni 2022. Folketingets partier har sammen prioriteret et historisk højt beløb til 14 initiativer i handlingsplanen med aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social, sundheds- og arbejdsområdet 2023-2026. Og partierne bag finansloven for 2023 har bakket op om, at vi nu endelig sikrer ligestilling i de tilbud, som mænd og kvinder, der udsættes for partnervold, kan få. Det er et bredt Folketing, der sammen løfter indsatsen mod partnervold og partnerdrab.

Det er min forhåbning, at vi med denne handlingsplan tager endnu nogle markante skridt i at gøre op med partnervold og partnerdrab. Det skylder vi hinanden.

God læselyst.

Marie Bjerre
Minister for ligestilling

Indledning

Alt for mange kvinder og mænd udsættes for vold fra en partner eller ekspartner. Alt for mange børn vokser op som vidner til vold i hjemmet. Kvinder er særligt udsatte. Flere kvinder udsættes for psykisk vold. Kvinder udsættes oftere for grov fysisk vold.¹ Og alt for mange kvinder dræbes hvert år af deres partner eller ekspartner. Det er drab, der kan forebygges ved at sætte ind over for partnervold.

Der er de seneste år taget en række vigtige skridt for at gøre op med partnervold. Politiets arbejde med ofre for vold i nære relationer er blevet styrket, stalking er blevet særskilt kriminaliseret, der er indført en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, og det er blevet strafbart at begå psykisk vold. Men der er brug for at gøre mere. Og der er behov for et styrket fokus på at forebygge partnervold og partnerdrab.

Med denne handlingsplan er det regeringens ambition, at færre skal opleve og leve med vold i familien, og at færre børn skal vokse op i et hjem med vold. Regeringen ønsker desuden at forebygge, at partnervold eskaleres og risikerer at ende i partnerdrab. Der sættes ind på tre områder:

Vold er et samfundsansvar – koordinering og tidlig opsporing. Partnervold er et samfundsproblem. Alle skal være bedre til at spotte partnervold, tale om den og handle på den. Den voldsudsatte skal ikke stå alene, og børn skal ikke vokse op med vold i hjemmet. Der skal sættes

ind, så volden ikke udvikler sig og risikerer at ende i partnerdrab. Der ligger et særligt ansvar hos myndighederne. Men der er også et ansvar hos dem, der omgiver offeret, f.eks. familie, venner og naboer. Det handler om at spørge ind, støtte op og hjælpe til.

Der skal handles – tidligt og effektivt. Den voldsudsatte og børnene skal hjælpes bedre, mere effektivt og tidligere. Inden volden for alvor slår rod i familien, og inden der bliver behov for et krisecenterophold. Der skal være flere forskellige muligheder for at få hjælp og på et tidligere stadie. Og der skal være hjælp at hente for både voldsudsatte kvinder og mænd og deres børn.

Voldscirklen skal brydes – større fokus på voldsudøveren. Den, der udøver vold mod sine nærmeste, er i mange tilfælde selv vokset op i et hjem med vold. Vi skal bryde voldscirklen, så volden ikke tages med videre i en ny generation. Derfor skal der større fokus på at ændre voldsadfærden. Og så skal vi være tydelige om, at vold ikke accepteres.

Partnervold og partnerdrab er et stort samfundsproblem. Det er et ligestillingsproblem, et socialt problem og et sundhedsproblem. Problemet løses ikke med en enkelt handlingsplan. Men denne handlingsplan styrker indsatsen og sætter kursen for en mere helhedsorienteret og forebyggende indsats.

Handlingsplanen indeholder 26 initiativer.

¹ Statens Institut for Folkesundhed, SDU (2022): Vold og overgreb i Danmark 2021

SAMLET OVERSIGT OVER INITIATIVER:

Vold er et samfundsansvar – koordinering og tidlig opsporing

1. Udvikling af et systematisk opsporingsredskab til sundhedspersonale i mødet med gravide og nybagte forældre
2. Opkvalificeringsforløb til sundhedspersonale om opsporing og håndtering af vold mod gravide og nybagte forældre
3. Kommunale beredskaber til opsporing og håndtering af vold i nære relationer
4. Partnerskab til bekæmpelse af vold i nære relationer og partnerdrab
5. Videreførelse og styrkelse af Lev Uden Vold
6. En national oplysningsindsats om partnervold
7. Undersøgelse om udviklingen i forekomsten af partnervold i Danmark
8. Landsdækkende årlig kreativ konkurrence til forebyggelse af kærestevold blandt unge

Der skal handles – tidlig og effektiv indsats

9. Pulje til styrkelse af ambulante forløb til voldsudsatte voksne
10. Tilskud til Danners og Projekt Q-værks ambulante tilbud til voldsudsatte kvinder
11. Måltrettet støtte og behandlingstilbud til voldsudsatte gravide og nybagte forældre i sundhedssystemet
12. Ligestilling af krisecentertilbud til voldsudsatte mænd
13. Pulje til indsatser for børn og unge, der er vokset op med vold i hjemmet
14. Styrket beskyttelse af børn ift. forældremyndighed og samvær
15. Mulighed for iværksættelse af psykologbehandling af børn ved kun én forælders samtykke
16. Bedre beskyttelse af børn, der har ophold på krisecenter og skifter skole
17. Guide – Den rette hjælp til børn og pårørende til partnerdrab
18. Udvidelse af voldsbestemmelsen i udlændingeloven

Voldscirklen skal brydes – større fokus på voldsudøveren

19. Kriterier for prøveløsladelse af indsatte, der er dømt for partnervold eller partnerdrab
20. Landsdækkende ambulante behandling af voldsudøvere og deres familier
21. Dansk Stalking Centers behandlingskapacitet styrkes
22. En national sikkerhedsvejledning om digital sikkerhed og stalkerware
23. Strafreform sætter hårdere ind overfor vold
24. Styrket opfølgning på vold i hjemmet, når politiet har været ude til voldsepisoder i hjemmet
25. Styrket indsats i politiet over for ofre for vold i nære relationer
26. Viden om relationen mellem offer og gerningsperson samt om drab i Danmark, herunder partnerdrab

Omfanget af partnervold

- **Partnervold:**

Omfanget af partnervold i Danmark er afdækket i flere forskellige befolkningsundersøgelser og varierer i høj grad efter opgørelsesmetode, herunder hvilke spørgsmål befolkningen er stillet. Estimerne over omfanget af partnervold er blandt andet af den årsag forbundet med usikkerhed.

- Det er estimeret af VIVE, at omkring 82.000 kvinder (mellem 74.000 og 89.000) og 43.000 mænd (mellem 37.000 og 50.000) i alderen 16-64 år årligt er udsat for fysisk, psykisk, seksuel og/eller økonomisk vold af en nuværende eller tidligere partner. Undersøgelsen er foretaget i 2020.
- Syddansk Universitet estimerer, at 5,5 pct. af kvinder (antalsmæssigt ca. 118.000) og 4,0 pct. af mænd (ca. 83.000) over 16 år har været udsat for fysisk og/eller psykisk partnervold i 2021. 1 pct. (ca. 24.000) kvinder og 0,8 pct. (ca. 20.000) mænd har været udsat for fysisk vold.
- Justitsministeriet estimerer, at 0,1 pct. af befolkningen svarende til 3.800-4.900 personer i alderen 16-74 år årligt udsættes for partnervold, som er så alvorlig, at vedkommende blev bange. 85 pct. af de udsatte er kvinder. Tallet er baseret på et gennemsnit for årene 2005-2021.

- **Partnerdrab:**

- Hvert år bliver 12 kvinder og 3 mænd i gennemsnit dræbt af deres partner eller ekspartner. Mere end halvdelen (56 pct.) af de dræbte kvinder i perioden 1992-2016 blev slået ihjel af deres nuværende eller tidligere partner.
- Partnerdrab udgør 26,7 pct. af alle drab i perioden 1992-2016.
- Analyser fra Justitsministeriet viser, at gerningsperson og offer havde fælles barn/børn i 13 ud af 35 undersøgte partnerdrab (37 pct.) i perioden fra slutningen af 2012 til og med 2017.

Kilder: VIVE (2022): Partnervold i Danmark 2020, Statens Institut for Folkesundhed, SDU (2022): Vold og overgreb i Danmark 2021, Justitsministeriet (2023): Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2022. Hovedtal, Thomsen et al. (2019): Homicide in Denmark 1992-2016, Justitsministeriet (2020): Typer af drab i Danmark.

Vold er et samfundsansvar – koordinering og tidlig opsporing

Partnervold og vold i familien er stadig et tabu i samfundet. Det er noget, der er svært at tale om og gribe ind overfor. Også selvom lovgivningen på området er klar; partnervold og vold mod børn er forbudt. Og selvom langt størstedelen af danskerne er uenige i, at vold er en privat sag, der ikke kommer andre ved.² Partnervold og vold mod børn er et samfundsproblem. Og det er et samfundsansvar at træde til og gribe ind. Ingen bør være i tvivl om, at vold i hjemmet aldrig er acceptabelt.

Forskningen fra Storbritannien om de 8 trin i et partnerdrab peger på, at partnerdrab på kvinder typisk ikke sker i affekt eller impulsivt. Partnerdrab er ofte kulminationen på en længere periode med vold, trusler og stalking. Derfor kan partnerdrab forebygges ved at sætte ind over for partnervold.

Det er ikke kun fagfolk, der har et ansvar. Voldsudsatte kvinder foretrækker at søge hjælp hos aktører i deres eget netværk, typisk hos nære venner eller familiemedlemmer. Ofre for partnervold er generelt mindre tilbøjelige end andre voldsofre til at anmelde det, de har været udsat for. Kun hver tiende voldsudsatte kvinde har været i kontakt med et krisecenter eller et andet tilbud, som har en særlig voldsfaglig viden. Jo mere man ved om partnervold, jo mere villig vil man være til at handle over for volden.³

At handle på vold i nære relationer forudsætter, at både myndigheder, pårørende, naboer og venner kender tegnene på vold og ved, hvordan de kan hjælpe. Indsatsen i forhold til vold i nære relationer involverer typisk mange forskellige myndigheder og aktører. Der er behov for, at de i højere grad opbygger, deler og bruger relevant viden og styrker koordinationen både internt og på tværs af myndigheder og interessenter. Samtidig er der behov for, at aktørerne ser på mulige forbedringer i de nuværende indsatser, procedurer og samarbejder. Vold i nære relationer skal håndteres og bygge på den nyeste viden.

De 8 trin i et partnerdrab på en kvinde

1. Forhistorie. Gerningsmanden har typisk en forhistorie med stalking eller vold.
2. Første impuls. Forholdet udvikler sig hurtigt til at blive meget seriøst.
3. Tvangsmæssig kontrol. Forholdet bliver mere kontrollerende.
4. Udløser. Gerningsmanden oplever kontroltab f.eks. hvis kvinden vil stoppe forholdet.
5. Optrapning. Gerningsmandens kontroltaktikker øges.
6. En ændret måde at tænke på/beslutning. Tanker om hævn og drab opstår.
7. Planlægning. Gerningsmanden planlægger, hvordan han vil dræbe kvinden.
8. Drabet.

Kilde: Monckton-Smith (2020): Intimate Partner Femicide: using Foucauldian analysis to track an eight stage relationship progression to homicide.

² VIVE (2022): Danskernes kendskab til partnervold.

³ VIVE (2020): Danskernes kendskab til partnervold. Undersøgelsen viser bl.a., at blandt ca. 260 kvinder, der på et tidspunkt har været udsat for partnervold, har kun hver tiende været i kontakt med et krisecenter eller andet tilbud. VIVE (2022): Partnervold i Danmark 2020. Undersøgelsen baserer sig på VIVE's SHILD-data, der er indsamlet blandt et tilfældigt udsnit af ca. 20.000 voksne danskere i alderen 16-64.

INITIATIVER:

- Udvikling af et systematisk opsporingsredskab til sundhedspersonale i mødet med gravide og nybagte forældre.** Jordemoderen, sundhedsplejersken og den alment praktiserende læge står ofte i en unik position til at opspore vold i nære relationer hos gravide og nybagte forældre, så der kan sættes tidligt ind. Der udvikles et systematisk opsporingsredskab, som sundhedspersonale kan benytte i mødet med gravide og nybagte forældre. Det skal understøtte en tidlig opsporing af vold mod gravide og i nybagte familier. Derudover udarbejdes en faglig anbefaling om opsporing af vold og indsatser, herunder ift. æresrelateret vold og negativ social kontrol. Dette forankres i eksisterende anbefalinger for svangreomsorg og sundhedspleje. Opsporingsredskabet skal udarbejdes på baggrund af en kortlægning og vidensafdækning af bl.a. eksisterende tidlig opsporing og aktuelle indsatser på området.
- Styrket vidensniveau hos sundhedspersonale om opsporing og håndtering af vold mod gravide og nybagte forældre.** Der iværksættes en tværprofessionel opkvalificering og rådgivning, som tilbydes relevant sundhedspersonale i svangreomsorg og sundhedspleje, bl.a. i de regionale familieambulatorier. Opkvalificeringen skal forberede sundhedsprofessionelle på brugen af opsporingsredskabet samt understøtte, at sundhedsprofessionelle tidligt er i stand til at genkende og håndtere sager, hvor gravide kvinder og nybagte forældre er udsat for vold i nære relationer, herunder æresrelateret vold og negativ social kontrol. Opkvalificeringen skal også give de sundhedsprofessionelle kendskab til, hvordan situationen kan håndteres uden at kompromittere kvindens sikkerhed.
- Kommunale beredskaber til opsporing og håndtering af vold i nære relationer.** Kommuner skal i højere grad træde systematisk og effektivt til, når der er vold i familier, og de skal være bedre til at opspore volden tidligt og sætte ind. Social- og Boligstyrelsen understøtter kommuner, der ønsker at udarbejde og implementere beredskaber, der giver klare rammer for, hvordan der skal arbejdes med forebyggelse og opsporing af vold, og hvilke handleveje medarbejdere og ledere skal følge ved mistanke eller viden om voldsproblematikker.
- Partnerskab til bekæmpelse af vold i nære relationer og partnerdrab.** Den nuværende indsats til bekæmpelse af partnervold involverer og går på tværs af mange forskellige myndigheder og aktører. Der er behov for øget koordinering og samarbejde på tværs af aktørerne. Der etableres et partnerskab, som bl.a. skal bidrage til øget vidensdeling og styrke samarbejdet mellem relevante myndigheder og øvrige aktører. Partnerskabet skal endvidere bidrage til at styrke den eksisterende indsats gennem eksempelvis forbedringer i indsatser, procedurer samt mere systematisk henvisning af voldsudsatte og voldsudøvere til relevante tilbud. Der afsættes endvidere midler til, at partnerskabet kan generere ny viden.
- Videreførelse og styrkelse af Lev Uden Vold.** Voldsudsatte, voldsudøvere, familie og venner skal let kunne få hjælp, råd og vejledning om, hvad de gør, når de oplever vold i nære relationer. Lev Uden Vold driver den nationale hotline, hvor der er rådgivning til voldsudsatte, voldsudøvere, pårørende og fagfolk samt krisecenterhenvisning. Derudover tilbyder Lev Uden Vold juridisk rådgivning inden for vold i nære relationer, ligesom enheden driver et telefonisk behandlingstilbud til voldsudøvere og fungerer som videncenter. Lev Uden Vold får midler frem til medio 2025.
- En national oplysningsindsats om partnervold.** Det er et samfundsansvar at sætte ind og hjælpe, når man oplever og ser vold. Derfor skal danskerne have mere viden om vold, voldens dynamikker, konsekvenser, hvordan man spotter tegn på vold, hvordan man kan hjælpe, og hvor der er viden. Oplysningsindsatsen skal få flere danskere til at gribe ind og hjælpe, når de ser vold i familierne.
- Øget viden om og måling af forekomsten af vold i Danmark.** Vold er et alvorligt problem. Derfor skal udviklingen i omfanget af volden løbende følges. Siden 2004 er der jævnligt blevet udarbejdet undersøgelser af omfanget af vold i nære relationer i Danmark. Statens Institut for Folkesundhed gennemfører undersøgelser af omfanget af vold i nære relationer, så der sikres en systematisk måling af udviklingen, der kan sammenlignes over årene. Desuden har Justitsministeriet siden 2005 årligt udgivet en offerundersøgelse, som blandet andet belyser borgernes udsathed for vold, herunder partnervold. I 2023 er der tilføjet et ekstra spørgsmål om partnervold til offerundersøgelsen i et forsøg på at få endnu mere viden herom.
- Landsdækkende årlig kreativ konkurrence til forebyggelse af kærestevold blandt unge.** Unge skal være opmærksomme på vold, hvad vold er og det fælles ansvar for at sige fra over for vold og hjælpe. Gennem en konkurrence, målrettet udskolinger og ungdomsuddannelser, sættes der årligt fokus på de forskellige former for vold i nære relationer, samt på, hvordan man kan hjælpe og sige fra.

Der skal handles – tidlig og effektiv indsats

Vold i familier kan have langvarige og skadelige konsekvenser for den voldsudsatte og de børn, der overværer volden. Og partnervold kan i sidste ende resultere i partnerdrab.

Hvert år tager omkring 2.600 kvinder og næsten lige så mange medfølgende børn ophold på et kvindekrisecenter.⁴ Krisecentrene er vigtige tilbud. Men det er langt fra alle, der vil, kan eller skal på et krisecenter. Der skal sættes ind, før et ophold på et krisecenter bliver nødvendigt for at bryde med volden.

Omvæltninger i en familie f.eks. i forbindelse med graviditet og familieforøgelse, kan udløse eller eskalere vold i et parforhold. Der er gode erfaringer med et forsøg, hvor jordemødre taler med de gravide og parrene om vold eller voldsomme konflikter i forbindelse med deres graviditetsforløb.⁵ Nye familier skal have hjælp fra starten, så de kan etablere et familieliv uden vold.

Børn, der vokser op med vold i hjemmet, har blandt andet større risiko for at blive fjernet fra hjemmet, for at mistrives og for at klare sig dårligere i skolen. Undersøgelser viser også, at der er en øget risiko for at udvikle voldelig adfærd som voksen, hvis man er vokset op med vold i familien. Derfor skal børn, der er vokset op i hjem med vold hjælpes og beskyttes bedst muligt.

Kvinder er mere udsatte for partnervold og partnerdrab, men også mænd er udsat for partnervold og har brug for hjælp. Voldsudsatte mænd kan opleve, der er et tabu om volden, fordi de er mænd. Det er vigtigt, at samfundet i langt højere grad anerkender, at mænd også udsættes for vold i et parforhold og kan have brug for hjælp.

Der er behov for at sætte ind tidligere, og der skal være flere forskellige tilbud om hjælp og støtte – til både voldsudsatte kvinder og mænd og deres børn.

Kvinder på krisecenter

- Der var omkring 2.600 kvinder, der tog ophold på et kvindekrisecenter i 2021.
- En analyse i Socialpolitisk Redegørelse 2021 viser, at omkring 8 pct. af kvinder med ophold på et kvindekrisecenter i 2020 havde mere end ét ophold i løbet af året.
- 23 pct. af kvinderne med ophold på et krisecenter i 2020 fik stillet én eller flere af en række psykiatriske diagnoser i perioden 2014-2018, oftest angst mv., herunder stressrelaterede lidelser.
- En undersøgelse viser, at blandt 150 kvinder på krisecenter i perioden 2017-2019 udviste knap 70 pct. symptomer på PTSD eller Komplex PTSD ved indskrivning. Ca. 30 pct. havde fortsat symptomer ved udskrivelsen.
- Blandt kvinderne, der deltog i undersøgelsen, havde 86 pct. været udsat for grov fysisk vold som eksempelvis slag med en genstand eller kvælertag. Derudover havde 98 pct. af kvinderne oplevet at blive udsat for psykisk vold, mens 59 pct. havde oplevet at blive truet på livet.

Kilde: Social-, Bolig- og Ældreministeriets egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata, Social- og Ældreministeriet (2022): Socialpolitisk Redegørelse 2021, Dokkedahl et al. (2021): Kvinder på kvindekrisecenter.

4 Social-, Bolig- og Ældreministeriets egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

5 <https://www.maryfonden.dk/projekt/sammen-uden-vold/>

Voldsudsatte mænd

- Mandecentret er et landsdækkende botilbud til krise- og voldsramte mænd. I 2022 tog 257 mænd ophold på Mandecentret. 82 pct. angav at have været udsat for vold i en nær relation indenfor de seneste 12 måneder.
- I en spørgeskemaundersøgelse fra Lev Uden Vold svarer 94 pct. af de voldsudsatte mænd, der tager ophold på et herberg eller mandekrisecenter, at de har været udsat for psykiske voldshandlinger. 43 pct. har været udsat for fysiske voldshandlinger og 22 pct. været udsat for seksualiserede voldshandlinger.
- 24 pct. af de voldsudsatte mænd, der indgår i undersøgelsen, svarer, at en nær relation har fået andre til at udøve fysisk vold for sig eller har truet med dette.
- Lidt over 70 pct. af de voldsudsatte mænd med børn angiver, at de har oplevet, at deres partner gentagne gange har truet med at isolere dem fra deres børn.

Kilde: Mandecentret (2023): Årsberetning 2022, Lev Uden Vold (2022): Når mænd udsættes for vold i nære relationer - en undersøgelse af voldsudsathed blandt mænd på herberger og mandekrisecentre

Børn, der vokser op med vold i hjemmet

- Omfanget af børn, der vokser op med vold i hjemmet, er afdækket i flere forskellige undersøgelser og kan variere efter opgørelsesmetode. En undersøgelse af Børns Vilkår fra 2022 viser, at blandt 1.156 elever i 8. klasse er der 9 pct., der har været udsat for grovere fysisk vold i form af slag med flad hånd, slag med knyttet hånd, slag med genstande og spark af deres forældre, stedforældre eller plejeforældre i løbet af det seneste år.
- Der er en stigende andel af elever i 6.-10. klasse, som synes, det er i orden, at forældre straffer deres børn fysisk, f.eks. ved at ruske sit barn eller give en lussing. Andelen af steget fra 3 til 9 pct. i perioden 2014-2021, ifølge en undersøgelse af Kantar Gallup.
- En analyse i Socialpolitisk Redegørelse 2021 viser, at ledsagende børn på kvindekrisecenter samlet set klarer sig dårligere fagligt i skolen, har mere fravær og oftere skifter skole end børn i befolkningen som helhed.
- Analysen viser også, at børn, der er med deres mor på krisecenter, oftere modtager sociale indsatser. Blandt børn, der ledsagede deres mor på et kvindekrisecenter i 2020, har 3 pct. været anbragt, og knap 45 pct. har modtaget forebyggende foranstaltninger. Til sammenligning gælder det henholdsvis 1 og 9 pct. af børn og unge i befolkningen.
- Oplevelser med vold i barndommen kan øge risikoen for selv at udvikle voldelig adfærd som voksen. Blandt 872 voldsudøvere, der har været i behandling hos Dialog mod Vold i perioden 2010-2015, er 72 pct. selv vokset op i hjemmet med vold.

Kilder: Børns Vilkår (2022): Vold mod børn i Danmark, Kantar Gallup (2021): Undersøgelse af børns kendskab til menneskerettigheder og Børnekonventionen 2021 for UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder, Social-, Bolig- og Ældreministeriet (2022): Socialpolitisk Redegørelse 2021, Dialog mod Vold (2018): Karakteristik af voldsudøvere i behandling: Barndommens skygger rækker ind i voksenlivet.

INITIATIVER:

- **Pulje til styrkelse af ambulante forløb til voldsudsatte voksne.** Ambulante forløb giver mulighed for, at voldsudsatte personer kan få hjælp, inden volden eskalerer, konsekvenserne af volden bliver mere omfattende, og det bliver nødvendigt med mere indgribende hjælp. Desuden kan ambulante forløb gavne de voldsudsatte personer, der ikke har behov for eller ønsker et krisecenterophold. Der udbydes en pulje, så flere voldsudsatte voksne kan få den hjælp og støtte, de har behov for.
- **Tilskud til Danners og Projekt Q-værks ambulante tilbud til voldsudsatte kvinder.** Med sit ambulante tilbud "Sig det til nogen" tilbyder Danner et rådgivningstilbud til kvinder, der er udsat for vold i nære relationer. Tilbuddet findes i fem forskellige byer. Projekt Q-værk tilbyder med "Vores vej ud" ambulante rådgivning og netværk i København til voldsudsatte kvinder. Der gives støtte til Danner i perioden 2023-2026 og til Projekt Q-værk i 2023.
- **Målrettet støtte og indsats i sundhedssystemet til voldsudsatte gravide og nybagte forældre.** Der udvikles og tilbydes en indsats, hvor voldsudsatte gravide og nybagte forældre kan modtage støtte og rådgivning. Indsatsen skal have særlig opmærksomhed på kvinder med ikke-vestlig baggrund, da de udgør en særlig sårbar målgruppe. Indsatsen skal understøtte den tidlige opsporing i forbindelse med fødsel og graviditet. Der udbydes en pulje, som de regionale familieambulatorier kan søge, med henblik på at udvikle og tilbyde en indsats til voldsudsatte gravide og nybagte forældre.
- **Krisecentertilbud til voldsudsatte mænd.** Mænd har i dag ikke samme ret som kvinder til at få hjælp på et krisecenter, hvis de udsættes for vold i nære relationer. Regeringen vil ligestille krisecentertilbud til voldsudsatte mænd. Derfor afsatte regeringen og partierne bag aftalen om finansloven for 2023 en permanent bevilling til en ligestilling af indsatsen til voldsudsatte mænd. Der udarbejdes en konkret model, og der forventes fremsat lovforslag i Folketingssamlingen 23/24.
- **Pulje til indsatser for børn og unge, der er vokset op med vold i hjemmet.** Børn og unge i familier med vold skal have hjælp og støtte til at mestre de udfordringer, som følger af deres opvækst. Det langsigtede mål er, at børn, der vokser op i familier med vold, ved at modtage et målrettet tilbud opnår bedre forudsætninger for en positiv udvikling og en højere grad af livskvalitet. Der udbydes en pulje, hvor kommuner, private og frivillige organisationer kan søge om etablering af tilbud til børn, der oplever vold i familien.
- **Styrket beskyttelse af børn ift. forældremyndighed og samvær.** Udgangspunktet i forældresansvarsloven om, at en forælder ikke er egnet til at have del i forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær med barnet, hvis forælderen er idømt ubetinget fængselsstraf for visse former for personfarlig kriminalitet af grovere karakter, herunder grov vold, udvides til også at omfatte vold, der er udøvet gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 245, jf. straffelovens § 244, stk. 2. Der forventes fremsat lovforslag herom i Folketingssamlingen 23/24.
- **Mulighed for iværksættelse af psykologbehandling af børn ved kun én forældres samtykke.** Det foreslås at præcisere, at psykologbehandlingen efter servicelovens § 109, stk. 8, kan iværksættes med samtykke alene fra den forælder, som barnet følger på krisecenter. Ligeledes foreslås det, at der kan iværksættes psykologbehandling i offentligt, frivilligt eller privat regi af børn under 18 år, med det formål at afhjælpe følgevirkninger af vold i hjemmet, ved kun én forælders samtykke, uanset om forældremyndigheden er delt. Der forventes fremsat lovforslag herom i Folketingssamlingen 2023/24.
- **Bedre beskyttelse af børn, der har ophold på krisecenter og skifter skole.** Regeringen vil sammen med folkeskoleforligskredsen undersøge muligheden for at ændre folkeskolelovens regler, så skoler kan undlade at orientere begge forældremyndighedsindehavere om et skoleskift, hvis barnet er med en forælder på krisecenter, og det er vurderet, at barnet af hensyn til sin egen eller forældrens sikkerhed bør skifte skole til distriktsskolen.
- **Guide - Den rette hjælp til børn og pårørende til partnerdrab.** Børn, hvis ene forælder dræber den anden, og de bedsteforældre eller familiemedlemmer, der skal tage vare på barnet, skal have den bedst mulige hjælp. Der udvikles oplysningsmateriale, f.eks. en guide, så kommunerne ved, hvordan de bedst håndterer sager om partnerdrab og kan støtte børnene.
- **Udvidelse af voldsbestemmelsen i udlændinge-loven.** Regeringen vil udvide persongruppen omfattet af voldsbestemmelsen, så udlændinge, hvis opholdsgrundlag er betinget af samliv med en ægtefælle eller partner, ikke fastholdes i et voldeligt forhold på grund af frygt for at miste en opholdstilladelse.

Voldscirklen skal brydes – større fokus på voldsudøveren

Volden er voldsudøverens ansvar. Den voldelige adfærd skal stoppes. Ellers fortsætter volden, og voldsudøveren tager sin adfærd med videre ind i et nyt forhold. Undersøgelser viser også, at der er en øget risiko for at udvikle voldelig adfærd som voksen, hvis man er vokset op med vold i hjemmet. Også derfor skal voldsudøverens adfærd stoppes.

Dansk forskning peger på, at næsten 2/3 af de drabsmænd, der har dræbt en partner, forinden havde udøvet psykisk vold mod partneren. Det kommer bl.a. til udtryk ved stærk dominans og/eller kontrol, udadretagerende jalousi, døds- og andre trusler mod partneren samt isolering og ydmygelser.⁶ For de voldsudøvere, der søger behandling, er resultaterne lovende.⁷ Men i dag er der ikke behandlingstilbud i hele landet.

Stalkingadfærd er en af de mere markante forudgående indikationer i forhold til drab på kvinder. En undersøgelse fra Storbritannien viser, at i 94 pct. af de undersøgte sager om drab på kvinder var stalkingadfærd til stede forud for drabet.⁸ Samtidig giver udviklingen i digitaliseringen og i sociale medier løbende nye muligheder for digital stalking og kontrol. Stalkingadfærden skal stoppes, også inden den eskaleres.

Anmeldelsestilbøjeligheden for vold, psykisk vold, voldtægt og øvrige seksuelle krænkelser er lavere, når gerningspersonen er en nuværende eller tidligere partner.⁹ Det tyder på, at ikke alle er opmærksomme på, at partnervold er præcis lige så kriminelt og strafbart som anden vold.

Partnervold, stalking, trusler og partnerdrab er uacceptabelt. Der er allerede taget en lang række lovgivningsinitiativer på området. Der er indført samtykkebaseret voldtægtslovgivning, kriminalisering af psykisk vold og negativ social kontrol, og der er indført en særskilt bestemmelse om stalking i straffeloven. Herudover er der iværksat flere straffeskærpente tiltag de seneste år.

Der er behov for større opmærksomhed på, at vold og stalking skal stoppe ved udøveren for at komme partnervold og partnerdrab til livs, bryde volden og undgå, at den tages med til nye generationer.

Styrket lovgivning og straffeskærpente tiltag de seneste år

Styrket lovgivning:

- Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse
- Psykisk vold, herunder negativ social kontrol, er blevet kriminaliseret
- Ny særskilt bestemmelse om stalking i straffeloven
- Reglerne om tilhold er blevet skærpet
- Beskyttelse af børn mod vold, når der træffes afgørelse om forældreansvar

Straffeskærpente tiltag:

Straffen for gentagen vold i nære relationer blev fordoblet i sommeren 2018 ved indførelsen af straffelovens § 244, stk. 2, som skærper straffen for simpel vold, der begås gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 245 om bl.a. mishandling.

Med virkning fra den 1. maj 2022 er der desuden indført en yderligere skærpelse med en tredjedel af straffen for gentagen vold og for mishandling og grov vold begået mod en person under 18 år af en person i eller nært knyttet til den pågældendes husstand.

6 Rasmussen et al. (2016): Forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer

7 Dialog Mod Vold (2020): Klienterne, volden og effekten af behandlingen

8 Monckton-Smith et al. (2017): Exploring the Relationship between Stalking and Homicide

9 Justitsministeriets Forskningskontor (2023): Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2021

INITIATIVER:

- **Kriterier for prøveløsladelse af indsatte, der er dømt for partnervold eller partnerdrab:** Kriminalforsorgen får øget mulighed for at tilbyde relevant behandling for voldsadfærd til indsatte, der er dømt for partnervold eller partnerdrab. Samtidig skal det indgå som et moment i den såkaldte utilrådeligheds-vurdering, der foretages ved afgørelse om prøveløsladelse, om den indsatte har deltaget i behandling for voldsadfærd.
- **Landsdækkende ambulante behandling af voldsudøvere og deres familier.** Dialog mod Voldsbehandlingstilbud til personer, der udøver vold, og deres familier, styrkes, så der er landsdækkende behandlingstilbud til dem, der udøver vold i nære relationer. Samtidig skal midlerne anvendes til, at Dialog mod Vold kan indgå samarbejde med politiet om vejledning af voldsudøvere om behandling.
- **Dansk Stalking Centers behandlingskapacitet styrkes.** Stalking går ofte forud for partnerdrab. Derfor skal flere kunne få behandling mod deres stalkingadfærd, og behandlingen skal komme så tidligt som muligt. Regeringen har med stalkingudspillet fra august 2021 tilført Dansk Stalking Center midler med henblik på at udvide Dansk Stalking Centers behandlingskapacitet fra 25 til 120 behandlingsforløb om året i 2021-2023. Der er afsat midler til at fortsætte indsatsen i 2024 og frem.
- **En national sikkerhedsvejledning om digital sikkerhed og stalkerware.** Stalkerware eller spyware bliver brugt som et redskab til at udøve digitale krænkelse, herunder digital chikane, i voldelige forhold og i sager om stalking. Udviklingen af stalkerware og måden man kan overvåge andre på, forandrer sig med stor hastighed og kan være svært at navigere i. Der udvikles en national vejledning om digital sikkerhed og stalkerware med forankring hos Dansk Stalking Center.
- **Strafreform sætter hårdere ind overfor vold.** Regeringen vil gennemføre en strafreform, hvor der sættes hårdere og mere konsekvent ind over for bl.a. alvorlig personfarlig kriminalitet. Regeringen vil herunder skærpe straffen for vold og voldtægt. Der skal samtidig være tilstrækkelige muligheder for støtte og andre forebyggende tiltag, der reducerer risikoen for ny kriminalitet.
- **Styrket opfølgning på vold i hjemmet, når politiet har været ude til voldsepisoder i hjemmet.** Der pågår som følge af flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 udvikling af en it-understøttet løsning i politiet, der muliggør løbende og systematisk fremsøgning og visitering af sager om vold i nære relationer og stalking mv. Initiativet skal understøtte, at relevante sager opdagges, og at politiet iværksætter de nødvendige hjælpe- og beskyttelsesforanstaltninger med den fornødne hurtighed.
- **Styrket indsats i politiet over for ofre for vold i nære relationer.** Som følge af flerårsaftalen for politiet og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 er der etableret specialiserede teams i samtlige politikredse. De specialiserede teams skal tilføre politikredsenes medarbejdere viden om sager om vold i nære relationer, voldtægt, stalking mv. og understøtte efterforskning og forebyggelsesarbejde. Kvaliteten i politikredsenes behandling af sagerne skal løftes, og politiets møde med ofre skal fremadrettet bygge på bedre viden om traumer, hjælp og beskyttelsesforanstaltninger. Derudover er der pr. 1. november 2021 indført en politigaranti, som skal sikre, at politiet rykker hurtigere ud i sager om vold i hjemmet, ligesom politiet skal underrette de sociale myndigheder i sager, hvor der er børn til stede i hjemmet.
- **Viden om relationen mellem offer og gerningsperson samt om drab i Danmark.** Danmarks Statistik og Rigspolitiet samarbejder om en udvidet kriminalitetsstatistik, hvori der vil indgå oplysninger om bl.a. relationen mellem offer og gerningsperson for bestemte sagsområder herunder drab, vold og seksualforbrydelser. Justitsministeriets Forskningskontor vil desuden i løbet af 2023 udarbejde en ny rapport om typer af drab i Danmark, som skal indeholde de nyeste tilgængelige oplysninger om drab, herunder partnerdrab.

 digitaliserings og
ligestillingsministeriet

Ligestillingsafdelingen
Stormgade 2-6
1470 København
Telefon: 72 28 24 00
www.lige.dk